

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 158. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 9-го липня 1936. — VOL. XLIV. No. 158. Jersey City, N. J., Thursday, July 9, 1936. THREE CENTS

ПОМІЧ ДЛЯ 134,000 ФАРМЕРСЬКИХ РОДИН

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт затвердив план, на основі якого мають зараз розпочати допомогову акцію, у формі робіт або безпосередніх грошових підмог, для 134,000 фермерських родин, які в наслідок посухи стали перед загрозою голоду. Завданням цього плану є заопікуватися згданними фермерами до тої міри, щоби всі вони мали подостатком харчів, і щоби ні один з них не голодував. План передбачує теж поміч для фермерської худоби. Кліматичне бюро знову не подає найменших надій на дощ, на протязі найближчих 36 годин. Спека у деяких місцевостях обернулася у пекло, а температура піднялася на 120 ступнів Фаренгейта. В тих самих околицях, в яких тепер шаліє ця страшна спека, шість місяців тому шаліли страшні морози, які доходили до 80 ступнів нижче зера. Президент Рузвельт задумує на другий місяць поїхати в посушливі околиці й хоче сам приглянутися, чи рятуноква акція відбувається пляново, і чи люди мають всього подостатком. Рузвельт подав теж до загального відома, що без огляду на посуху, нема страху, щоби на цей рік забракло в Америці збіжжя. Знавці обраховують, що цьогорічний збір принесе 600,000,000 бушлів пшениці. Залишилося з минулорічного збору 150,000. А річно зужиткове населення Злучених Держав 625,000,000 бушлів. Супроти цього передбачують іще надвишку 125,000,000 бушлів.

БОРотьБА У НУТРІ ЮНІИ.

ВАШИНГТОН. — Боротьба в лоні робітничих юній не втрає, а розпалюється далі. Президент Американської Федерації Праці, Вілієм Грін, гостро осудив поступовання Джана Луїса, предсідника юній вуглекопів, який в останніх часах взявся за організування сталевих робітників. Грін є цього погляду, що робітники повинні організуватися на засадах професій, себто щоби всі робітники творили своєю юній залежно від їх фаху. Знову ж Луїс є погляду, що робітники повинні організуватися на засаді промислу, себто щоби всі робітники з одної галузі промислу, без огляду на те, яку вони внутрі цього промислу виконують працю, організувалися в одну юній. Грін натаврував Луїса за те, що він звзвдся за організування сталевих робітників проти згоди Американської Федерації Праці, й тепер „крім розколу, спантелечення і розгардіяшу в лавах організованих робітників, не досягнув нічого корисного”. Ця боротьба на довшу мету може эле відбитися не тільки на робітниках, але теж на цілій капіталістичній системі, яка для рівноваги теж потребує більшої сили організованого робітництва.

ГУБЕРНАТОР ЛАНДОН ЗА СУСПІЛЬНУ ОБЕЗПЕКУ.

ТОПКА (Канзас). — Губернатор Канзасу Ландон, який теж є кандидатом на президента Республіканської Партії на президента, звернувся до стейтвової легіслатури з апелем, щоби вона ухвалила поправку до стейтвової конституції, що предвиджувалаб далекойдучу повновласть для федерального уряду в примінненні суспільної безпеки. Ландон говорив, що „кінець кінців суспільну безпеку можна буде будувати на характері, на релігії, на пильності людей. Одначе тепер, проблема праці, що її викликала наша надзвичайно зіндустріялізована цивілізація вимагає від нас, щоби ми через наш уряд шукали суспільної безпеки для тих осіб, які в наслідок старшого віку, чи інших несприятливих причин, не можуть собі давати ради”.

ГУБЕРНАТОР ГОФМАН ДАЛІ СТОІТЬ ПРИ СВОІМ.

ТРЕНТОН (Нью Джерзі). — Губернатор стейту Нью Джерзі Гаролд Гофман відмовився ньюйорському стейтвові видати Ліса Паркера, місцевого детектива, який мав бути замішаний у пірвання Венделя. Вендель мав зізнати, що його пірвали й мучили так довго, аж доки він не прийняв на себе вини вбивства Ліндбергової дитини. В той спосіб справники, серед яких був теж вмішаний Іліс Паркер, а через нього і сам губернатор Гофман, хотіли врятувати Гавитмана від електричного крісла. Тепер справа опинилася в ньюйорському суді. Гофман відмовився видати Паркера кажучи, що він „більше вірить Паркерови, який чесно і вірно служив як детектив на протязі 42 літ. ніж Венделеві, якого судили за злочинні справи й якого суспендували як адвоката”.

ВИРІВНЮЮТЬ ПЛОЩУ ПІД ВСЕСВІТНЮ ВИСТАВУ.

НЬЮ ЙОРК. — Комітет Всесвітньої Вистави, що має відбутися в 1939 році в Нью Йорку, звзвся на добре до підготовки цієї вистави. В першій мірі він хоче вирівнати площу під виставу у Флорінг Медов Парк, а на протязі тижня задумує перевезти з одного місця на друге яких 7,000,000 кубічних ярдів землі.

ПОЛЬСЬКА ВОЕННА ФЛОТА.

Польська воєнна флота має побільшитися на три нові кораблі: контрторпедовці „Гром” і „Блискавіца” та закладач мін „Гриф”. Разом з ними польська воєнна флота матиме 4 контрторпедовці, 3 підводні човни та коло десятка менших суден. Усі три нові судна побудовані в англійських доках.

ДОСТОЙНИКИ-ЗЛИДАРИ.

Міністер фінансів південноамериканської республіки Чіле, дон Густаво Рос, вибалакався недавно на балі в Лондоні про грошеву скруту свого президента та й свою. Платня президента республіки Чіле виносить, як він казав, всього-навсього 1,500 шилінгів місячно (яких 1,200 злотих), платня міністра фінансів значно менша. Репрезентуватися якось треба, тож — сказав чілійський достойник — „живемо дуже скромно, можна сказати мізерно”. Затеж у Чіле екезектор мало відома фігура...

ЗОЛОТО НА СИБІРІ.

З Іркутська повідомляють, що в одній копальні золота над рікою Леною знайшли дві великі брили золотої руди: одна ваги 3 кг., друга 2.21 кг.

ДЕГЕНЕРАТИ.

Станіславські жиди Кароль Собель і Нафтула Зайтель знасилювали малолітню Ірину. Н. Собель якось викрутився, Нафтулу зловили аж в Радехові. Невдовзі стане перед судом.

СТРАШНИЙ І НЕЗВИЧАЙНИЙ ВИПАДОК.

У Лісниці, пов. Володимир Волинський, 14-літній Степан Карпюк упав з дерева й пробився на власний ніж. Це трапилося так, що він, зривуючи ніжем галузку з дерева коло 4 метри високої, поховзнувся. Вже падаючи, зломив між гілками праву руку, в якій держав ніж. На землю упав так нещасливо, що на той ніж настромився. Згинув на місці.

ЦИГАНИ НАПАЛИ НА СЕЛО.

До села Мохнате, пов. Турка, приїхала ватага циганів, почала випасати коні на селянських нивах, а як господар Лесь Матковський упітнувся за своє, цигани його побили. За Матковським постоляли селяни й почалася люта бійка з циганами, що боронилися зза своїх возів. Впало кілька важко ранених з обох сторін. Бійку розборонила поліція. Ранених відвезли до лічниці.

ОЗВІРЛА НАРЕЧЕНА.

Людвіка Мрочковська в Бориславі була заручена з вертачем Яремком, та рідня Яремка не хотіла йому дозволити на женитьбу. Через те між нареченими бували сварки. Підчас останньої сварки Мрочковська погрозила, що Яремки її попамятають. Невдовзі потім зникла 10-літня сестра Яремка, а кілька днів пізніше знайдено в ріці її трупа. Слідство виявило, що Мрочковська втопила дитину, щоби пімститися на цілій родині. Мрочковську арештували.

АНГЛІЯ ЗБРОЙТЬСЯ.

Домагаються з уряду великого грошевого додатку до бюджету, потрібного на побільшення зброєння. Мотивується це непевністю європейської політичної ситуації.

ЧАСОПИС ДЛЯ ВТАЄМНИЧЕНИХ.

Виходить в Європі часопис у 30,000 примірників і мало який журналіст має нагоду читати його. Називається він „Поліційна Газета” і видає її англійська тайна поліція тільки для вжитку поліційних урядів на цілому світі. Перші її числа появилися ще в 1828 р.; виходила вона з перервами, нерівномірно. Щойно тепер перемінили цей журнал на щоденник. Є в ньому фотографії та точні описи всяких злочинців, яких шукає поліція. Імовірно найбільше читачів має цей часопис між злочинцями.

ІТАЛІЙЦІ ВЧАТЬСЯ ЛАТИНИ.

Італійське міністерство освіти видало нову програму навчання латинської мови, з метою зробити цю досі мертву мову другою розговірною мовою італійців. „Знання латинської мови має бути основою культури та світогляду новітнього громадянина Італії” — сказано в обіжнику міністерства. Як відомо, історична доктрина італійського фашизму каже, що італійці — прямі нащадки старинних римлян і політична програма змагає до віднови римської імперії.

ВСЮДИ ЗЛОВЖИВАННЯ.

В заведенні взаїмних обезпечень у Станіславові викрито великі грошеві зловживання, яких допустився секретар дирекції Казимир Торковський. Справа виявилася, коли Торковського перенесли до Львова, а його місце заняв хто інший.

ЛЮДИНА, ШО НЕ ІСНУЄ.

Англійська преса займається живо долею 22-літнього молодця, який приїхав до Лондону із своїми родичами, що стараються для нього право громадянства. Він уродився в Лондоні. Батько француз не записав його тоді, як він уродився ні в метриках англійських ні у французьких, куди вернувся до Франції. Тепер у Лондоні нема нікого з тих давніх їх знайомих, що могли би потвердити факт народині їх сина. Син не записаний ніде, отже формально він не існує як жива людина.

ЗМІНА ПОЛУ.

До уряду цивільного стану в Декарах на Шлезькому згодо-силася 20-літня Павлина Слота і зажадала, щоб змінили їй в метриці імя, бо вона влястиво мужчина і хоче називатися Павло Слота та відбутися військовою службою. Характеристичні мужські ознаки ствердили у неї лікарі підчас її побуту у шпиталі. Якщо піддається одному хірургічному заходові, стане повним чоловіком. Цей випадок пригадує факт зміни полу у славній чеської спортсменки Зденки Ковбкової та подібний випадок в Англії.

ПРОТИПОЛЬСЬКИЙ ПАМ'ЯТНИК.

Противопольський пам'ятник мають відкрити в Києві. Це буде статуя „будюнівця”, що рубає поляка шаблею. Проект зладили різьбарі Лисенко й Муравич. Пам'ятник буде готовий у 1937 році.

САМОГУБСТВО ГІМНАЗИСТКИ.

На сходках жіночої гімназії в Мисловичах пробувала відобрати собі життя учениця V. класи, 16-літня „Доброміра” Статкевич; родом із Катовиць. Вона стрілила собі в груди, ранячись тяжко. Причиною самогубства була лиха нота під кінець року. Її відставили в тяжкому стані до шпиталю.

ПОЛІЦІЯ ПОСТРІЛИВ ЗЛОДІЯ.

В Дмухавці, пов. Тернопіль, поліція Щепанський здибав відомого злодія Бойка, озброєного в кріс. Бойко почав утікати, поліція стрілив чотири рази і зранив його в ногу. Бойко таки втік.

ВТОПИЛОСЯ 40 ОСІБ.

Під Будапештом затонув пором, що віз коло 60 трамвайних урядовців, що були на вечорі в ресторані на острові серед Дунаю. Катастрофа склалася наслідком перетяжнення порому. Коло 20 осіб уратовано.

ГОЛОС ІЗ НЕБА.

Нема місяця, щоби десь на велитєнських просторах британської імперії не вибухли заворушення чи бунт тубильчих племен. В таких випадках англійська влада завжди усмирювала їх чи то поліційними засобами на меншу скалю, чи то великою військовою акцією, в якій немалу родю відіграють літаки-бомбомети. Тимчасом англійська влада впала на щасливий концепт. На голови збунтованих племен не силється вже град бомб чи куль з машинних крісів — влада знайшла ліпший спосіб використання літаків. Як тільки до якоїсь військової станиці приходить вістка про бунт якогось племені, англійський старшина, що знає мово даного племені сідає на літак і засоблений у великий мегафон (голосник), підіймається високо в хмари над територією збунтованого племені. Летун вилітає чи то за хмари чи так високо, щоби його з землі не було видно, опускає на тонкім дроті мегафон над землею, потім починає говорити. Грімкий голос, що йде з „неба”, робить несамовите вражіння на тубильців. Вони розбігаються до кріп'як.

ІЗ СІЛЬСЬКИХ ТРАГЕДІЙ.

Анну Гарматюк з Красносельця, повіт Збараж, засудили на рік в'язниці за те, що вона з лімсти за ріжні кривди підпалали кату свого сусіда Павька Агреса. — Марію Ендрис з Варваринців, пов. Тербовля, засудили на два роки в'язниці, також за підпад. Підпалали Маріяна Гладкевича за те, що звів її, оженився з іншою, а вона з дитиною тяжко бідувала. Судив суд присяглих у Тернополі.

В ГАЛИЧИНІ КАРАЮТЬ АРЕШТОМ ЗА ВЖИВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЛьВІВ. — Польська цензура перепустила таку новинку, подану в ч. 142. часопису „Новий Час”: Дня 19-го червня 1936 р. станув перед поборовою комісією в Тербовлі гімназійний абсолютент, Ярослав Бабій з Говилова Великого, повіт Тербовля. На питання майора, члена поборової комісії, де родився, відповів українською мовою „в Говилові великім”. На це зареагував майор, що такої місцевости нема і запитав, чи новобранець не вміє по польськи. На це Ярослав Бабій відповів, що вміє, однак має право говорити по українськи. Майор, як член поборової комісії, з місяця укарав новобранця 10-денним арештом і казав відпровадити його до військової тюрми. Батько новобранця звернувся до тербовельського старости письменно і дістав відповідь, що старство передає письмо до військової влади. Повищий факт викликав зрозуміле занепокоєння серед українського тербовельського громадянства. Мовляв — горожанин йде сповняти свій горожанський обовязок, а тут карають його арештом за вживання рідної мови. Цей факт вимовно говорить про теперішні настрої до українців.

УСУВАЮТЬ ВОЄВОДІВ, АЛЕ ЗА ПЕРЕГОВОРИ — З РОБІТНИКАМИ.

СТАНІСЛАВІВ (Галичина). — Міністерство внутрішніх справ перенесло в нечинний стан станіславівського воєводу Мечислава Старжинського. Всі люмили собі голову, чому це так нагло сталося. Виясняє це львівська „Хвиля”. Вона подає, що в Стрию вибух страйк працівників залізничних вартатів. Воєвода Стажинський поїхав до Стрия, на в'язав контакт з робітниками і наклонював їх до праці. Прем'єр Складковський узнав цей поступок станіславівського воєводи невказаним, виходячи з такого заложення, що з державними працівниками не можна входити в ніякі переговори. І за те усунув воєводу зі служби.

ЗБЕЩЕННЯ КЛАДОВИЩА У С. СТІЛЬЦІВ.

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — В Посухові, бережанського повіту, є кладовище, а на ньому похоронені старшини і стрільці Українських Січових Стрільців, що в 1916 р. згинули в боях на Лисоні. Власником цього кладовища є Товариство Охорони Воєнних Могил, вірніше його філія в Бережанах, якої старанням обведено кладовище муром і вибудовано гарну входову браму. Ніччю з 30-го на 31-го травня „хтось” бушував по кладовищі й знищив входову браму.

ПОВНО КОМУНІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ.

ВАРШАВА (Польща). — З урядового відомлення видно, що в цілій Польщі є повно процесів, звернених проти комуністів.

ФРАНКО ТЕРПІВ НУЖДУ І В ОСТАННІХ ХВИЛЯХ ЖИТТЯ.

КИЇВ. — У відділі рукописів бібліотеки Академії Наук УССР зберігається ще неопублікованих 6 листів і автографів 4 наукових і белетристичних творів Івана Франка. У листах є цінні відомості про наукові праці Франка, а в однім з них, з 1915 р., змальовує поет жахливі матеріальні умовини, в яких він перебував підчас хвороби в останніх місяцях свого життя.

РОЗБУДОВУЮТЬ КИЇВ.

МОСКВА (Росія). — „Правда” описує, як виглядає теперішній Київ. Подає, що властивий центр міста й України перенесено на те місце, де перше знаходився Михайлівський монастир, як теж на Володимирову Гору. Тут є урядовий центр, бо знаходяться найважливіші державні установи. Головною улицею буде Бульвар Шевченка. Місто розбудовується в цей спосіб, що Святошин і Дарниця, що були місцем для літників, злучується з Києвом. Дарниця стає промисловим центром.

ДАНЦІГ ПІД КОМАНДОЮ НІМЕЧЧИНИ.

ДАНЦІГ. — Націсти, що контролюють сенат, розпочали широко закредну акцію, яка змагає до цього, щоби місто позбулося контролю з боку Ліги Націй. Вже пороблено вступні кроки. А це: сфінансовано всі опозиційні часописи та завішено соціалістичний часопис на протяз трьох місяців. В цей спосіб здавлено опозицію, яка є за контроллю Ліги Націй, щоби не бути під контроллю нацистів. Нема ніякого сумніву щодо цього, що це Німеччина підпірає весь рух за освободження Данцігу зпід контролю Ліги Націй. Таке звільнення вважають першим кроком до прилучення Данцігу до Німеччини. Польська преса в Варшаві це відчуває і тому відрозується. Доряджує Німеччині держати руки здалека від Данцігу. Та це справи не вирішує, бо кожний бачить наглядно, що назріває новий конфлікт.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
 FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Edited by Editorial Committee.
 A Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
 Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
 За оголошення редакція не відповідає.
 Tel. "Свобода": BERgen 4-0237. — Tel. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016.
 4-0807.
 За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
 В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
 Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„СОВЕТСЬКА НАЦІЯ“

ПОГРЕБАЛИ, АЛЕ ЧИ ТІЛЬКИ ЕТІОПІЮ?

В Лізі Націй відігралася комедія, яка була драмою, якщо б міжнародним полі, серед тих, що вирішують великі справи, було правдиве почуття якогось встиду, якщо б серед них заважували якісь принципи справедливості, якщо б в них було почуття відповідальності за те, до чого зобов'язує їх честь, чи хочби статут — Ліги Націй. Та все те, про що тут згадуємо, себто ті всі гарні прикмети, яких бракує в поступках тих політичних голів, що рідують про судьбі народів, не є ніякою новиною для тих, що визнаються на шляхах, якими ступає світова політика. І ось тому спосіб, в який вирішено справу Етіопії в Лізі Націй є тільки черговою комедією, відіграною державами великанами, що вживали цієї справи для власних користей, прикриваючи свої самлюбні інтереси гарними клічками про потребу оборони бідних, поневолених етіопців чи хочби покарання тих, що зневажають цивілізацію, порушуючи підписані ними закони. Велика Британія стала навіть чемпіонкою в тій обороні, заявляючи, що робить це в імені охорони — цивілізації.

Етіопський цар став перед Лігою Націй і запитав її членів, яку він має дати від них відповідь своєму народові, який покладав усю надію на Лігу, а тепер домагається від Ліги нап'ятування неправного загарбання Етіопії з боку Італії, члена Ліги Націй. Етіопський цар заявив далі, що історія людства точно запише те рішення, яке вийде в тій справі з боку збору представників культурних держав і народів. І те рішення запало. На ділі воно не повинно і не могло було випасти в користь Італії, якщо б дійсно заважували в світі чи там в Лізі Націй ті принципи етики і справедливості, які формально й згідно зі своїм статутом визнає Ліга Націй, й які разом з нею визнають і тих кількадесять держав, що приступили до Ліги. Та кожний переконувється тепер наглядно, що такі принципи не заважують навіть і в Англії. А хто думатиме, що заважують, цей вийде на Лізі Націй, чи на інших подібних міжнародних об'єднаннях так, як вийшла Етіопія. Тому хай покине всю надію на поліпшення своєї долі й на своє визволення той нарід, хто хоче числитися на Лігу Націй, чи інші подібні міжнародні збіговища в такий спосіб, як на них числила Етіопія. Поведення Ліги з Етіопією погребало всі надії поневолених, чи гнетених на поміч з боку Ліги. Саме Ліга дала тепер тим народам ясну і недвозначну відповідь: Не числіть на ніяку поміч Ліги, на ніяку міжнародно етику чи справедливість, а довіряйте тільки своїй власній силі, а що самі собі виборете і вдержите, це вам і затвердить Ліга Націй. Заважає сила і сила рішає. Тому і порадили Етіопії: визвольте себе сама, а як визволиш себе, ми тебе визнаємо знову незалежною державою.

Свого часу Михайло Драгоманів у працях „Історична Польща і великоруська демократія“ та „Великоруський Інтернаціонал“ добре скритикував російських революціонерів, що під маскою космополітизму ховали свої погляди московських царів і намагалися вським способом стерти національні рідниці між народами союветської держави. Хоч це робиться під прапором „інтернаціоналізму“ і під Леніновим гаслом „злиття націй“, але Москва примушує всі народи ССР „злитися“ не з англійською, французькою чи іншою нацією і мовою, а тільки з російською. Тому, наприклад, у большевицькій російській пресі пишеться про охорону чистоти російської мови, але українцям, грузинам і іншим дається наказ — приймати, як „інтернаціональні“, сито московські слова або слова з мов германських, романських та англо-саксонських, перекручених на московський лад. Огида бере, читати „українську“ союветську пресу. Там знайдете такі „інтернаціональні“ слова, як „ребята“ (замість „хлопці“), „парикамахер“ (замість „голяр“); „злюдей“ (замість „злочинців“) і так інше.

Але це ще далеко не все в „мовній політиці“ большевицької партії. Російські комуністи прямують до того, щоб знищити між неросійськими народами національну свідомість, а замість того підсунуть союветській державній патріотизм. Носієм цього патріотизму є російський нарід, його мову і культуру вважають за зразково-союветську.

Щоб уявити собі, як робиться вона „союветська нація“, треба прочитати список періодичних видань ССР за 1936 рік, виданий у Москві. Це жакний документ! „PERIODICA SSSR 1936“ показує, що в союветській державі видається російською мовою 683 часописи, українською — 46, татарською — 21, грузинською — 21, вірменською — 19, білоруською — 17, німецькою — 17, жидівською 15, тюркською — 12, узбецькою — 9, башкирською — 8, англійською 7, латинською, таджикською і казакською — по 6, польською — 5, молдавською — 4, киргизською — 3, болгарською — 2, курдською — 1 і т. п. Є ще часописи у французькій мові, очевидно призначені для пропаганди та інформації за кордоном.

Та московські комуністи зовсім не думали виконувати свої обіцянки, дані народам, поневоленим царською Росією.

Що говорять ці числа? З наведеного ясно, що „здобутки революції“ широко використовують російська мова, коштом неросійських народів. Коли Росіяни мають 683 часописи, то справедливості вимагає, щоб українці в ССР мали щонайменше 300 часописів. Також інші народи в ССР покриті, а з того користується російська культура.

Ще видніше, коли поглянемо на характер тих часописів, що виходять в ССР. Російською мовою друкуються, окрім політичних часописів, видання наукові, правда під невинними „союветськими“ назвами: „Союветская Етнография“, „Сов. Фармація“, „Союветский Музей“, „Союветская хирургия“, „Сов. театр“, „Сов. кино“, навіть „Союветське пла-

хивництво“. Мовами націоналів видається переважно союветська політична „халтура“. Але й тут з ними конкурує російська мова. Ось, приміром, на союветській Україні російською мовою видають великі щоденники: „Всеукраїнський пролетарий“ (Київ), „Соціалістический Донбас“, „Кировская Правда“ (Елісавет), „Харковский рабочий“.

Скажуть, що це для російської меншини. Але чому нічого не друкується українською мовою на Кубані, в Кавказі, на Курщині і в Далекім Сході, де українці складають більшість? Річ зрозуміла: „своя рука — владики“. Москва творить „союветську націю“, а єдина правильна „союветська мова“ є російська...
 Д. М.

ПОГРОМ ЖИДІВ У МИНСЬКУ МАЗОВЕЦЬКИМ

(Оригінальний допис до „Свободи“ з Варшави).

Я є представником одної з найбільш торгової фірми у Варшаві та приїхав дня 1. червня б. р. рано у справах торговельних до Мінська Мазовецького. Був це справді Зелений понеділок, але я мав власне дещо до полагодження з місцевими купцями жидами, до котрих, як відомо і в християнське свято можна другими дверима дістатися. Стояв я перед хатою одного такого купця. Нараз почув я два стріли, один по другім, а по хвилині перерви і третій.

Втім надбігає якесь мішанка і кричить: „Чи слыхал пан до сен стало? Жидзі забілі на скверку вахміста од уланів!“ Я — як стояв — побіг на згадане місце.

Цей скверик задеревлений, з квітниками, стежками і лавочками до сидження, обведений наоколо дряною сіткою. Сам він займає майже цілу площу ім. Каміньського, а навколо нього є з одної сторони мешкальні доми і склепи, а з другої сторони (протинної від верховий будинок староста і уряд, скарбового. Сам цей скверок — простором — не великий, — лежить майже в самій середині міста, при головній артерії комунікаційній, яку становить уліця Варшавська, котра є продовженням головної шосе, що веде з Варшави через Мінськ до Седлець, а відтак до Берестя над Бугом і даліше.

Вибігши з городця, з котрого через дерева видно навіть частку цього скверу, бачив я відразу, що люди бігли всіх сторін до середини скверу. Побіг і я за ними.

На східній частині скверу зробився відразу ятовий людей. Протиснувся і я до середини і побачив на стежці, коло головного кльомбу, лежачого вахмайстра 7-го полку уланів, стаціонованого в Мінську, в мундурі, а шапка лежала окремо на землі. Мундур на грудях був розірваний, сорочка такою відхилена, а на грудях були 2 чи 3 ранки від кулі, що не дуже вже кровавились. Лице, вже трохи почорніле, очі розплющені. Знаків життя уже не було. При трупі — поліцай, а відтак і вахмайстер військової жандармерії, здержували людей, щоби не пхалися. Старалися робити порядок, а нарід товпився чимраз більше, бо було це при святі. Багато народу ішло до костела, або верталася з нього, а вістка пішла лискавою по цілім місті: При небишці був його рідний брат, цивільний. Казали, що якийсь інженір з Варшави, котрий приїхав був до брата на свята. Цей чоловік був просто в якийсь шал з розлуки. Скинув маринарку, кидав нею по землі й відгрозювався комусь, кричав, кидався, шось викрикував з цілої сили, що годі було зрозуміти. Не годні були його успокоїти, а-

Іван Лемківський. ЗА ВОРОЖИМ ФРОНТОМ (Зі споминів розвідчика УГА)

Другого розвідчика мені привели селяни на другий день. Він збожеволів від мук. Він мав шаблею обрізані пальці на обох руках, розбитий ніс, вибите око. Селяни мені оповідали, що большевики вважали цього розвідчика за перебраного старшину Галицької Армії і мучили, бо хотіли вимусити зізнання. Як побачили, що він збожеволів, то пустили його. Він несамовито що хвилі викрикував: „Мамо, мамо, не дай мене!“ Цей крик іще довго потому всюди причувався мені, хоч на війні від 1914 року бачив я неоднораз. Заживлення крові коло носа докінчило муки того розвідчика. По смерті його показалося, що це була дівчина 18—19 літ. Хто вона була і звідки, як і не довідався. Не знав цього і старшина бригади, котрий мені цього розвідчика приділив. Третього розвідчика мені також принесли селя-

нами. Так ми дібралися близько місяця бою коло Козятина. Ми заїхали на ніч в ліс і сховалися в лісничівці, де заснули кріпким сном, бо від перемучення ледви держалися на ногах. Лісничівка була порожня, живої душі ми в ній не знайшли.

Вночі будить мене Михайло. Слухаємо і чуємо, як чужі коні в долині ржуть на дорозі, чути гуркіт возів і крик поганячів. Прийшлося знову всіх збудити і з криком в руці чекати, що буде. Михайло пішов поглянути, хто їде. За короткий час чуо веселий крик Михайла: „Пане хорунжий! Виходіть, це наші“... Що за чудо? Ми всі зірвалися не вірячи, що це можливе.

Вже світало. Я вибіг з хати просто на Михайла. Дивлюся, а два наші гарматчики наставили на мене кричі з криком „Руки вверх!“ Я стрепенувся і в першій хвилині вже хотів випалити з бровнига. Одначе в другій хвилині майнула мені в голову думка. „Таж я в мундурі большевицького комісара!“ Я розсміявся.

го перше слово було: „Є?“ — Я відповів: „Є!“

Приказ: закликати до телефону старшину з якогось найближчого нашого штабу. За п'ять хвилин цей уже був при телефоні й одержав приказ — перебрати всі привезені мною папери, а окремих старшина має зараз же привезти ці папери до Винниці до Начальної Команди.

До мене звернувся полковник Шаманек знову: „А ти, хорунжий, заслужив собі золотий шнурок четаря. Тепер заладуй бричку з кінями і зі своїми розвідчиками до вагону. Команда стації дасть тобі цей вагон і окрему локомотиву, та зараз на мій приказ їдь до Хвастова. Дістаєш нове завдання при наступі нашого III-го корпусу на Київ. Але уважай, щоб тобі і це вдалося“. Ще кілька теплих слів і полк Шаманек відійшов від телефону. Я вийшов зі стації і зайшов до старшинської харчівні при якійсь бригаді. Ще не вспів зїсти, як зявився Михайло та зголосив мені, що всі і все вже є в вагоні,

льокомотива під парюю, все готове до відїзду.

Я сів до товарового вагону, розтягнувся на соломі. Льокомотива з вагоном рушила на Хвастів. Я кріпко заснув під стукіт коліс. Іхав на стрічу новим пригодам.

„Вдається, чи не вдається?“ нова ще важніша, отже мусить вдатися. Доїхав до Хвастова, де зараз після мого приїзду ввійшов до мого вагону старшина зі стаційної команди з довгою телеграмою про нове завдання. Я виладував бричку з кінями, одержав нових розвідчиків, сів і рушив в похід III-го корпусу, з новим завданням, знову за большевицький фронт. (Кінець).

Наші діти.
 — Тату, — каже малий Івась, — чи ти зрадеш, коли заощаджу тобі 5 доларів?
 — Певно, що так! Але чому ти питаєш про це?
 — Бо я вже заощадив. Ти обіцяв мені 5 доларів, коли дістану добре свідощтво. Але я лаю цілком зле...
 Жидів від хвилі вбивства не було ніде видно. Поховалися по домах. До розрухв прийшло незараз. Тіло лежало на місці ще якийсь час. Ждали на комісію, навіть не накрили тіла. Тільки людей, яких збиралося щораз більше усунула поліція зовсім зі скверку, фіртки позамикали, і поставили постерунки з уланів з крісами і наставленими багнетами. Нікого до середини не впускали. В середині зістали тільки особи урядові, брат небишкі, який даліше шавів, аж його випроводили, вкінці жінка вбитого і найближча його родина. Тоді вже і тіло накрили простиралом. За яких 2 години забрали тіло до кістниці місцевого шпиталю цивільного, при чім я уже не був.
 Кінець буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

„ГАЗЕТИ ДЛЯ ДУРАКІВ“.

На зборах товариства щоденних газет стейту Нью Йорку, що відбувалися оноді в місті Біггемтоні, один з редакторів взявся говорити на цікаву, а трудну тему: Газети, а здорове думання.

Підчас своєї промови цей редактор закидав іншим редакторам, що вони занадто багато промовляють до глупоті своїх читачів, а замало дбають за те, щоби читачі навчилися здорово думати.

Коли це говорить один з редакторів, то видно, що американське газетярство починає думати про основні питання професії.

ЯК ЦЕ РОБЛЯТЬ ГАЗЕТИ ДЛЯ ДУРАКІВ?

Та відомо, що всякий може собі загально сказати, що якісь там газети не дбають за розвій здорового думання серед читачів та що вони занадто промовляють до глупоті своїх читачів. Ці слова можуть не мати найменшого значіння.

Можливе навіть таке, що ці слова були сказані не на те, щоби поправити якість лихого газетярства, але на те, щоби похвалитися. Мовляв, ви, панове, всі підлабузюєтеся до дурнів. Ви всі, панове, не вчите читачів здорового думання. Чому ви, панове, за це не візьметеся? Не бачите мене? Ажже я це здавна роблю! Чому не йдете за моїм приміром,

Навіть хочби в словах редактора не було такої самохвальби, його слова не мають практичного значіння так довго, поки загальні уваги, в них висказані, не будуть переведені на конкретні ситуації або вчинки. Поки він не скаже конкретно, що саме він уважає промовляюваням до глупоті читачів.

ДУМКА И ДУМАННЯ.

З телеграфічних донесень промови цього редактора видно наперед, що він не говорив, що газети не вчать здорової думки, а здорового думання.

В цьому одному є важна заввага, бо вчити здорової думки, а здорового думання це дві зовсім інші річі.

При першій говориться длодині вислід, до якого вона повинна дійти.

Кажеться людині: „Ось це є правдива відповідь на це питання! Як не дійдеш до цього висліду, то ти эле думеш!“ При другім не ставиться остаточного висліду, а тільки подається матеріял до думання, лишуючи вже людині волю дійти до висновку, який вона вважає за розумний.

Що важніше?

НЕПОМИЛЬНІСТЬ І ЗДОРОВЕ ДУМАННЯ.

При першій способі людина вже знає висновок, до якого вона має дійти. Зі становища вчителя вона не помиляється щодо висновку, бо вона до нього дійде без огляду на те, якою дорогою вона піде: дорогою здорового думання, чи фальшивого. Дорога, якою вона буде ходити, може бути фальшива, або правдива, але висновок усе буде добрий.

При другому способі думання людина може помилитися, вона може не дійти до доброго висновку, але вона буде старатися найти розумний висновок. Вона може помилитися щодо висновку й тоді пробувати дмати ще раз, пробуючи цим разом оминати відомих похибок.

Редактор, що промовляв у Біггемтоні, закидав американським газетам, що вони занадто часто дають людям відповідь на питання, яке перед ними ставить життя, та кажуть, що вони мають дійти до

цей відповіді. Він, видно, був за те, щоби газети не казали своїм читачам, до якого висліду вони мусять дійти, але подавали їм засоби здорового думання. Відомо, що є головним засобом здорового думання: повнота всіх важних фактів, причетних для даної справи.

Котрі газети кращі? Чи ті, що подають уже висновок, до якого читач має прийти, чи ті, що подають ці факти, причетні до даної справи, лишуючи читачеві вже волю дійти до висновку, який йому його розум подиктує?

ДУМАННЯ И ПАРТІЙНІСТЬ.

Цей редактор говорив далі, що американське газетярство на загал показує розвій в одному напрямі. Себто з способу писання газет давніше й з способу питання тепер видно, що газети змінили свій погляд на ціль газети.

Давніше, говорив він, газети старалися бути тісно партійними: В політичних справах вони давали читачам такі відповіді, які давали партії. Одна газета говорила своїм читачам, що правдива відповідь на дане політичне питання подана в програмі Республіканської Партії, а друга газета казала, що правдива відповідь на питання є в програмі Демократичної Партії, а ще інша, що в програмі Соціалістичної Партії, чи Прогресивної Партії, чи якої там іншої. Кожда вважала відповідь своєї партії за одинокую правдиву. Якими дорогами людина дійшла до того похвального висліду, для газети не було важне. Вислід рахувався, а не процес думання.

„Нині“, — каже редактор, „вже минули часи партійних органів, бо накладці, редактори й читачі вже пізнали, що завдання газети лежить у поширюванню здорового думання, а не в партійній думці в політичних справах“.

Бесідник уважав цей рух за здоровий, цей розвій за поступ. Чи має він рацію, чи може він помиляється?

ЯК РЕДАКТОРИ ХОДЯТЬ ЗА ДУРАКАМИ?

З дальших слів редактора видно було, що полишення читачам свободи думання має свої небезпеки. Деякі редактори думають, що як газета має лишити читачам свободу думати собі про кожду політичну справу, що їм тільки подобається, то редактор має тільки за тим дивитися, щоб в даний мент люди думають і зараз собі йти за цю думкою. З слів бесідника виходить, що редактор не має ходити слідом за читачами, та змінити свої погляди відповідно до того, як читачі їх змінюють. Як читачі видимо приходять до фальшивих висновків, газета має показати їм факти, котрі їм можуть показати, що вони помиляються.

Ходження за популярними в масах думками він називає одною американською фразою яку по українськи можна би хіба перекласти скоботаням дураків у п'яти.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНИ.

Нью Йорк, Н. Й. Центральний Комітет укр. нац. організації переслав до Об'єднання \$71.90 на потерпілих від повени. Ту жертву зложили: Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу з каси \$25, а члени \$25.15; Тов. Запорозька Січ, від. 117 У. Н. Союзу, з каси \$10, а члени \$10; Н. Луцер \$1, Н. Куліковський 50 ц., всі три члени тов. Теревовельська Поміч.

Н. Шуст, касієр Центр. Ком.

Вісім відділів О.Д.В.У. і М.У.Н. в Шікаго, Ілл.,

Третій Український Націоналістичний День В НЕДІЛЮ, ДНЯ 12-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ в Riverview Park, Belmont, Western & Roscoe Strs.

В програмі дня беруть участь:

- 1) Український Хор міста Шікаго під проводом діригента п. Юрія Бенецького
- 2) Українські танцюристи з цілого міста під проводом пп. Савчина і Гуменяка.
- 3) Знана солістка панна Люба-Україна Ковальська.
- 4) Ріжні вправи, несподіванки.
- 5) Публічні танки, до яких буде пригравати добірна орхестра в парковій салі.

Рів'єрвю Парк — це одинокое місце, де всі без ріжнці, чи мають свої авта чи ні, можуть приїхати. Спеціальне місце для авт даром. Трамвай Вестри евеню Белмонт і Клайборн доїжджають під саму браму парку. Парк відчинений вже в 10-тій годині перед полуднем. Вразі дощу є велика сая і кілька менших домів, де можна схоронитися. — Приходіть всі, возьміть з собою діти!

Окружна Управа О. Д. В. У.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО ПИШУТЬ З РІДНОГО КРАЮ.

I. Гром. Т. Тлумацький з Ірвінгтон, Н. Дж., одержав із села Смиківці, пов. Тернопіль листа, в яким попри особисті справи описує теж ось таку подію:

„В нас у селі було маленьке повстання. Хотіли поляки в нас розкопати стрілецьку могилу, де є похований український січовий стрілець. Як тільки прийшла поліція зі „стшельцями“ та почали розкопувати могилу, наші хлопці і дівчата кинулись до дзвіниці і почали дзвонити на тривогу. Почали збігатися зі всіх сторін люди на цвинтар та закрили собою могилу і не дали її розкопати, а поліцаїв і „стшельців“ вигнали. Хоч поліція мала зброю, то нас було багато і вона не могла нічого зробити. Відійшла з нічим і було тихо три дні. Люди цілий час робили варту над могилою і пильнували її. По трьох днях прийшла знов поліція й арештувала п'ять хлопців і одну дівчину. Тримали їх три дні в арешті і випустили, але ще буде судова розправа“.

II.

Гром. Шумейко з Ньюарку, Н. Дж., одержав з села Бірки Великі, повіт Тернопіль, листа, в яким читаємо між іншим ось що:

„У нас ставлять польську школу коло польського склепу, а також відновляють міст на ріці. Бо відколи закінчилась війна, то ще цілого моста не було. Щойно тепер його відновляють. Всі мусять робити шарварки кіними і руками. Є такі люди, що мають по сорок днів шарварку. Наїджся свого хліба і йди їм робити, бо їм треба сім'ясової школи. Зараз коло школи бють криницю. Вчора коло тої криниці був Микола Д. При роботі увірвалося якесь-там двацять п'ять-кілеве залізо і впа-

ло йому на голову. Але відразу на смерть його не вбило. Його завезли до шпиталю і там він мучиться. Тай так у нас мучать людей. Вигін і ходачківську руду продали, а проте всі роблять за шарварок, хто їх знає де вони те все дівають?“

У листах є теж багато інших новин, особистого харатеру. З них виходить, що наш нарід дуже бідує.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

I. М., Милнесвил, Па. — Використайте тепер цю подію для агітації за Союзом.

Скрентонський. — Нащо відповідати? Таж самі признаєте, що людина побиває себе своїми власними аргументами.

Хто диктує.

— Я чув, що ваш шеф оженився зі своєю машиністкою.

— Так, зробив велику дурницю.

— Чому?

— Бо дотепер він диктував, а тепер вона йому диктує.

МАРІЯ МУРАШКО,

члениця Запозомогового Товариства Дністер, відділу 361 У. Н. Союзу в Нью Йорку, дочка Миколи Мурашко, головного редактора У. Н. С., і пані Розалії Мурашко, одержала вчительський диплом з Hunter College у Нью Йорку.

Панна Мурашко є теж членицею і заступницею редактора Українського Університетського Товариства в Нью Йорку, якого члени є добре відомі між українською молодію з їх культурної української праці й дописей до „Українця Вікні“ та своїх власних видань.

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС ОУН У ЛЬВОВІ

(Подано за львівським часописом „Діло“).

Подій в Угнівщині не викликала ОУН.

На питання обор. д-ра Шухевича, чи знає, що ОУН видала комунікат того змісту, що події в Угнові не є зв'язані з організацією, свідок відповів: ні! На питання підс. Бандери, чи свідок стрічався колинебудь з комунікатами організації, свідок відповів, що не виключає. Тут підс. Бандера вняснив, що організація розіслала окремий комунікат до всіх редакцій, що події в Угнівщині не були зв'язані з ОУН і що в цій справі ведеться слідство.

Св. Ян Панек, поліційний агент, зізнавав лише кілька хвилин і подав, що підс. Спольський їздив до Кракова по нелегальну літературу.

М. Лебедь як свідок заявив, що не належить до ОУН.

По півгодинній перерві на салю ввело двох поліцаїв засудженого у варшавському процесі на досмертну визницю Микола Лебедь. Засуджений в арештантському одніні, з остриженою головою, раз-ураз споглядав до публіки і схиленням голови та усмішкою витався з підсудними. Колиж поліція ввела на салю підсудних, М. Лебедь поклонився та весело усмішкою привитався з підс. Зарицькою, Свенціцькою та іншими підсудними. Кожний з засуджених скупчив увагу, щоб почути зізнання цього свідка. На питання редактора М. Лебедь відповів, що має 26 літ, а приналежність його... Предсідник звернув йому увагу, свідок не вживав цих слів, бо його каже усунути зі салі. На питання редактора М. Лебедь відповів, що в ОУН не працював, не мав нічого спільного з Юнацтвом і не знає, хто працював в Юнацтві. Тому предсідник звільнив цього свідка. (Тут є біле місце в „Ділі“). Видно, що цензура щось посчеркувала. — (Ред.).

Свідки про психічну недугу підсудного Сенькова.

Опісля св. Софії Сеньків, мати підсудного Р. Сенькова зізнала, що її син нездужав на якусь психічну недугу вже в 1928 р. Підс. Сеньків втікав часто з хати, блукав по парку і по місті і тому за ним ходила часто сама, щоб привезти його до дому. Бували теж випадки, що його приводили до дому чужі люди. Мати далі оповідала, що її син Роман заробляв місячно коло 150 зл., які віддавав свідкові. Додавала, що її муж дістає ледви 126 зл. смертури і родина з 5 осіб не могла би вижити з цієї скромної суми, якби підс. Р. Сеньків не давав на прожиток. Підс. Сеньків був дуже слухняний. Підс. Мигаль приходив до хати свідка. З черги низку питань до свідка поставив обор. д-р Е. Давидяк. Свідок подав, що перед утечею з хати її син був дуже неспокійний, робив авантури. По повороті до дому відповідав, що не знає, де блукав. У 1928 р. лікар нервових недуг заявив, що її син нездужає на нервовий розстрій.

Св. Марія Шмиркова, полька, сусідка, потвердила зізнання матері підс. Р. Сенькова у справі недуги та поведінки підчас цієї недуги. Раз стрінула підс. Р. Сенькова при вул. Стрийській, де він блукав. Коли свідок спитала його, що він там робить, підс. Сеньків тоді розплакався. По в'ясненнях свідка на питання прокуратора і на питання обор. д-ра Давидяка, цей оборонець мотивував свій внесок, щоб трибунал переслухав лікаря нервових недуг Райна, який 17 квітня 1928 р. ствердив, що підс. Сеньків нездужає тяжко на психічну недугу. Знову у

травні ц. р. цей лікар зізнав перед слідчим суддею, що свідокство з квітня 1928 р. видав лише на прохання сестри підсудного Ір. Сеньківної. Тепер не може нічого про цю недугу зізнати, бо не має вже своїх записок. Тому оборонець поставив несок, щоб трибунал не відчитував його зізнань, але щоб переслухав його тут на розправі. Одначе трибунал прихилився до спротиву прокуратора і по нараді рішив таки відчитати зізнання цього лікаря.

„Ксавери Брудас“ — це підс. Підгайний. — Лемик потвердив зізнання підс. Підгайного і Бандери.

З черги на салю ввело двох поліцаїв, М. Лемика, засудженого за атентат у польшевицькому консуляті у Львові в жовтні 1933 р. на 15 років вязниці. На питання предсідника, хто дав йому револьвер, щоб убити польшевицького консуля, Лемик хоче оповідати від початку про свою приналежність до Юнацтва. Одначе предсідник йому перебив, кажучи, що це до справи не належить. Свідок відповів, що револьвер дав йому „Ксавери Брудас“. На дальше питання предсідника, чи ним був підс. Р. Шухевич, свідок сконфронтований з цим підсудним рішуче заперечив, щоб саме він давав револьвер. Далі на питання, чи цим Ксавером „Брудасом“ був саме підс. Підгайний, свідок спершу заперечив, опісля потвердив, коли довідався, що підс. Підгайний сам признався уже до цього. Свідок вняснив, що пізнав підс. Підгайного з фотографії це у слідстві, але не хотів цього годі сказати. Тепер після признання інж. Підгайного, свідок звільнений від мовчанки. На питання прокуратора: Якими ми сказали, що підс. Р. Шухевич признався, чи ви були би сказати: так! — Лемик заперечив рушуче і відповів: — ні!

Стрічі Лемика перед атентатом.

З черги низку питань до свідка поставив підс. Підгайний та Бандера. Свідок признав ще раз, що стрічався з підс. Підгайним, дістав від нього револьвер, просив його перед атентатом, щоб віддав невеличкий довг гімназійному товаришеві, щоб вислав старі мещти до батьків і т. д. Признав теж, що дістав від підс. Підгайного перед самим атентатом легітиміацію і гроші на заплату нічдигу в Н. Гостиниці. Тут обор. д-р О. Павенцький поставив свідкові питання, чому він у слідстві не признав, що підс. Підгайний був саме цим Ксавером Брудасом. Свідок вняснив ще раз, що тоді був обов'язаний мовчати. На питання Бандери Лемик признався, що стрічався з підсудним на Янівській горі і дістав від нього вказівки, щоб по вбивстві польшевицького консуля не втікав, але віддався в руки поліції і щоб на судовій розправі вняснив мотиви політичного атентату. Додав, що причиною цього атентату є послідовне винищування московськими большевиками українського народу масовими розстрілами і голодом. На дальше питання Бандери, чи дир. І. Бабій намовляв свідка, щоб став поліційним агентом, свідок заперечив кажучи, що такий випадок був з його товаришем Безхлібником. На питання прокуратора, хто його сконтактував з підс. Бандерою на Янівській горі, свідок відмовився дати відповідь. (Знову цензура тут щось счеркнула. — Ред.).

(Далі буде.)

УВАГА! УВАГА!

ГЕМТРЕМК, ДІТРОЙТ!

ПІКНІК

ТОВАРИСТВО ім. МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА, відділ 94 Українського Народного Союзу, УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛУБ 1 О. Д. В. У. ч. 4

В ПАРКУ БУДКИ

Підчас пікніку відбудеться ВИБІР КОРОЛЕВОЇ ПІКНІКУ.

Вступ 25 центів.

Товариства просять український загал до численної участі. — Комітет.

(В оголошенню не подано, котрого дня відбудеться пікнік).

Позір! Рочестер, Н. Й. Позір!

Тов. Запорозьська Січ, Від. 367 У. Н. С.

владштує

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 12-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1936 РОКУ В СЕНЕГА ПАРКУ. -- RIFLE RANGE.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 1-ШОЇ ПОПОЛУДНІ.

На той пікнік запрошуємо всі Братства і Товариства і всіх українців, міських і позаміських до численної участі. За добру забаву і чесну обслуговує рудить Товариський Комітет.

ПРОФАНАЦІЯ ПАМ'ЯТИ ІВ. ФРАНКА

(„Діло” про жалюгідні інциденти на Франковому Святі в Нагуевичах).

З приводу 20-ліття смерті Івана Франка управа драгобицької Української Соціал-Демократичної Партії (У.С.Д.П.) уладила в дні 31. травня ц. р. Франкове Свято в Нагуевичах. Про те свято було повідомлене й запрошене на нього все українське громадянство і безумовно організатори мали найкращу волю. Однак з тим святом скоїлось щось таке, як недавно зі зльотом „діячів культури” в Львові: з нагоди рішлї скористали комуністи й уладили черговий бешкет. На свято прибули гурмою „радянські” й відомі у повіті гордачі, між ними понад сотка жидів і поляків, як представники лівих жидівських і польських організацій.

На площі під голим небом естрада. На її фронтній стіні видніє портрет Івана Франка. По обох сторонах портрету прикріплені червоні прапори. Над портретом — сплетений з чатиння тризуб, якого шпиді завітчані жовто-блакитними китицями.

На естраду входить делегация Польської Партії Соціалістичної (П.П.С.) зі своїм червоним прапором, її провідник розвиває прапор і закриває ним тризуб. Видніють ще тільки жовто-блакитні квіти на тризубових шпидях. Падуть оклики: „Скинути жовто-блакитні краски!”. На тризуб кидаються кілька людей, що здирають жовто-блакитні китиці і ломлять та кидають на землю тризуб. На естраді не залишається ніде ні один український знак, ні одна українська крапка. Все це ще перед офіційним відкриттям академії.

Перед саму естраду чвірками заходять невеликий відділ молодих хлопців і дівчат з жовто-блакитним прапором попереду, співаючи: „Не пора”. Чути оплески, але їх оклики: „преч з фашизмом, преч з О.У.Н.” (?) і в тім моменті починається на площі правильна битва. На відділ молодих хлопців і дівчат дається під проводом жидівських молодців група різнонаціональних гостей. Літають у воздухі крики, блискають ножі. Проф. Сабат кричить „поліція!”, але поліція до цих „внутрішніх справ” не мішалась. Прибулі хлопці і дівчата збираються всі довкола жовто-блакитного прапора і під напором п'ятеро численнішої юрби відступають з площі.

Починається „академія”. Відкриває її д-р Рудольф Скибинський та вітає президію. З черги виголошує гарний і пристойний, поважний рефе-

рат д-р Вол. Старосольський, проводячи паралелю між творчістю Шевченка і Франка. Рідуть усні і письмнні привіти від соціалістичних організацій та деяких українських установ. Представник ППС говорить про великий зріст сили своєї партії в останньому часі, — що влада в Польщі належить селянам і робітникам і що, опираючись на ідеологію Франка, українські і польські робітники об'єднуються в „людовий фронт”, який єдино може вивести Польщу на праву путь. Після нього промовляє представник польського робітничого університету, вказуючи на те, що польський соціалізм приносить українському народові рівність і братерство (оклик з аудиторії: „а де воля?”).

Один старий робітник український, як давний знайомий Івана Франка, говорив свої спомини про Франка. В імені львівської робітничої кооперації складає привіт д-р Сабат, доказуючи, що тільки на совєтській Україні здійснились поетові гасла, що „боротьба проти большевицького режиму на Україні є ділом „ундо-фашистських ворогів працюючого люду”, щоб його таким чином обманути і тим легше над ним „панувати”.

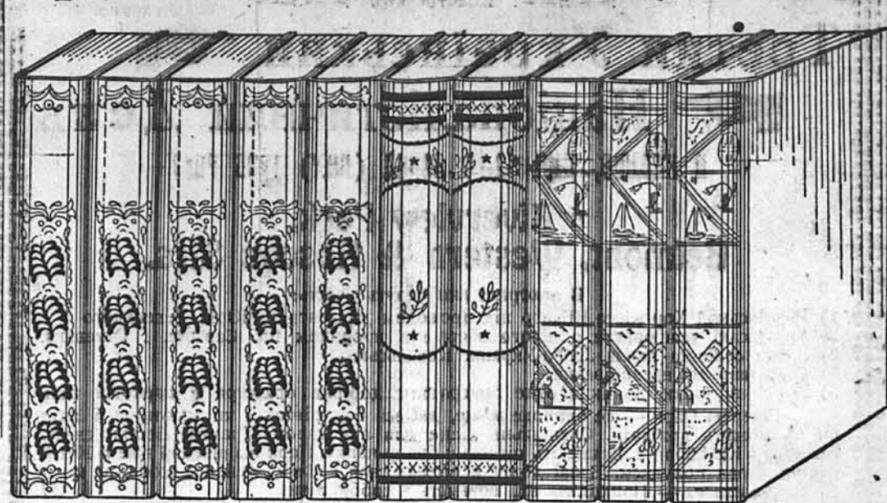
Представник перемиської робітничої громади вказував на те, що „ундо-фашистсько-клерикальна кліка” перелінула дади Франка і по його смерті, бо ще нині з читальень „Просвіти” викидається Франкові твори та головне Товариство „Просвіта” не допускає до їх популяризації (!).

Один промовець підкреслював значіння майбутньої оселі Івана Франка, що має бути заснована драгобицькою робітничою громадою в Нагуевичах: її значіння буде в тому, що в ній виховуватись будуть і виростатимуть діти нашого народу під знаком червоного прапору.

Промовляти теж представники української соц-радикальної партії і радикальних „Каменярів”, але їх промови, хоч ішли перед польськими, потонули у покликх польських промовців, що закликали до організації „людового фронту”, як одинокого чинника, який забезпечить польській державі силу і могутність.

Відчитані були м. ін. привіти від Головного Товариства „Просвіта” (що ніби викладає твори Франка з читальень!), від Головної Управи Рідної Школи та Союзу Українок у Львові. З національних повітових установ Драгобича вислали

НЕЗВИЧАЙНА ОФЕРТА „СВОБОДИ” на ЧЕРВЕНЬ і ЛИПЕНЬ

Твори ТАРАСА ШЕВЧЕНКА Писання В. ЛЕПКОГО Українська Енциклопедія

ХОЧЕТЕ МАТИ 3. ТОМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ВАРТОСТІ \$30? ДІСТАНЕТЕ ДАРОМ, ЯК ПРИЄДНАЄТЕ 25 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ”

ХТО ДІСТАНЕ 15 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ОДЕРЖИТЬ ДАРОМ 5 ТОМІВ ШЕВЧЕНКОВИХ ТВОРІВ ВАРТОСТІ \$15

ХТО ДІСТАНЕ 10 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ОДЕРЖИТЬ ДАРОМ 2 ТОМИ ПИСАННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО і 1 ТОМ ПРИЧЕПИ, ПОВІСТЬ І. Н. Левичького, ВАРТОСТІ \$7

ХТО ДІСТАНЕ 5 ЦІЛОРІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ОДЕРЖИТЬ ДАРОМ \$3.50 КНИЖКУ З ВЕРШИН І НИЗИН ІВАНА ФРАНКА, ВАРТОСТІ

ПОВНА РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА В СУМІ \$6.00 ЗА КОЖНОГО ПРИЄДНАНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА МАЄ БУТИ ПРИСЛАНА ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ” ДО КІНЦЯ ЛИПНЯ Ц. Р.

81-83 Grand St., "SVOBODA" (P. O. BOX 346), Jersey City, N. J.

привіти Повітовий Союз Кружків Р.Ш. і Союз Українок. Всі промови та привіти були переплітані співами хору з Давля і Добриляни та хору робітничої громади в Драгобичі: співали здебільша робітничі пісні й соціалістичні гимни, а кожда з продукцій була оплескувана аудиторією, що розмістилась посередні площі. Це були справдіні учасники свята різної національності, а було їх около 500. Після оплесків всі вони підносили враз догори п'ясточки. Позатим була на площі около тисяча видців. Не було на тім святі ні одной української установи драгобицького повіту з винком одной читальні з повіту, яка несла червоний транспарент. Здержались від свята майже всі місцеві селяни з Нагуевич, а місцева молодь відмовилась від участі у тзв. партійній міліції, що мала удержувати порядок.

Свято покінчилося відпінанням соціалістичних інтернаціональних гимнів. Українських національних пісень, ані українського гимну не співано.

Після п'ятої години покінчилося те свято. По дорозі з Нагуевич до Драгобича повстав тепер боевий фронт між вертаючимися зі свята діячами та гуртками молодих людей, які не хотіли пропустити вертаючихся домі. У висліді згаданої кривавої розприви, яка відбувалась перед початком свята і після нього, примішено кільканацять тяжко ранених осіб у драгобицькому шпиталі.

Так спрофановано пам'ять того Великого Громадянина й Українського Патріота, для якого любов до трудящого народу й усього світа праці була нероздільна від любови рідному краю.

Хто винуватий у цьому і чому ініціатори та організатори свята не заасекурувались перед елементами, що внесли у свято такі скрегітливі тони?

При іспиті. — Якби так ваш небіжчик батько тепер жив і чув, що ви відповідаєте, то в гробі перевернувся!

ЗБОРИ ВІДПІВІ У. Н. СОЮЗА

ДІТРОЙТ. МІШ. Тов. Запорозька Січ, від. 146, повідомляє своїх місцевих членів, що піврічні збори відбулись в суботу, 11. липня, в годині 8-ї вечір, в Укр. Школі, 12172 Дюжес Кемп. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

ДІТРОЙТ. МІШ. Тов. У. Н. Союзу, від. 292, повідомляє своїх місцевих членів, що піврічні збори відбулись в суботу, 11. липня, в годині 6:30 вечір, в гали парокійній при Калперт вул. На ці збори повинні обов'язково прийти всі члени, бо маємо дуже важні справи до розвадження. Пригадаємо собі членам, що затягати з відходами, щоб старі члени, що приринули свої заглядати, бо в протинний раз будуть суспендовані. Ставиться приєднати нових членів та їх дітей до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

ГЕМТРЕМ, МІШ. Тов. ім. Марк Шаевича, від. 94, повідомляє своїх місцевих членів, що піврічні збори відбулись в суботу, 11. липня, в годині 7-ї вечір, в Українській Школі, 523 Трейбел-стріт, в Українській Школі, 523 Трейбел-стріт. Просимо всіх членів прийти на час, буде дуже справоздання за останні три місяці й інші важні справи до розвадження. — Д. Васко, рек. секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

КЛІВЛЕНД. О. Відділ 341 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулись в негідно, 12. липня, в годині 12-ї вечір, в церкві с. Ім. Іоанн. Просимо всіх членів прийти на збори, де буде справоздання контр. комісії, ліквідації і т. д. Рішимо приєднати до Союзу. — Іван Форс, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кісла, секр.

В СПРАВІ ЗІЗДУ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ.

Подається до відома членів Товариства Професіоналістів, що Четвертий Зїзд Товариства відбується згідно з ухвалою Третього Зїзду в Фляделей-Фі, Па., в днях 5, 6 і 7 вересня 1936 р., себто в тім часі, в яким відбується теж Конгрес Лїги Української Молоді Північної Америки.

Тому, що Зїзд відбується підчас „Лейбор Дей”, себто в часі, коли многи професіоналісти виїжджають на вакації, просимо мати це на увазі й влаштувати свої вакації цього року в такий спосіб, щоб бути на Зїзді Професіоналістів.

Ширші інформації про Зїзд будуть подані в часописах. А тепер можна їх засягати в головнє Товариство адв. О. Е. Малицького: 512 Society for Savings Bldg., Cleveland, О., або в секретаря адв. Романа Смука: 2066 West Chicago Ave., Chicago, Ill.

Уряд Товариства Українських Професіоналістів.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПЕРТ АМБОЯ, Н. ДЖ. На Просвіту.

Українська католицька церква переслала через Об'єднання \$18 на Просвіту. Це є збірка з панакхиди за бл. п. Івана Франка та жертви поодиноких громадян, що не були приявні на панакхиді 14 червня бц р.

о. І. Шуховський.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

Потребу негідно ДЖЕНІТОРА. Мусить бути без дітей, чоловік може працювати при інших заняттях, а жінка доглядати хатн. Може бути теж самітна жінка. Діло свої домашні меблі, ситно і газ. Платня згідно з умовою. Голоситись до: 158-63 MARTIN KOVALLUK, 164 W. 83rd St., New York City.

НА ПРОДАЖ 141-АКРОВА ФАРМА, великі в гарні будинки, найліпша земля, сад, ліс добрий на матеріял, коні, корови, зарплата, збір. Ціна \$2,500, Готівкою \$1,000. Пишіть до: S. MORANSKI, 14 Washington Ave., Bath, N. Y.

ПОТРІБНО ПАНА НА МЕШКАННЯ. Близько до станції. 156-7 JAKULKA, 138 E. 4th St., NEW YORK CITY.

ДАРОМ ВИШЛЕМО кожному зразок (sample) Карпатського Чаю з найліпшого гірського Зілля, на недомогання жовтуха, кишок, печічки і широк. Пришліть свій і Ваших знайомих адрес до: UKRAINIANS BAZAAR, 97 Avenue A, New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. вечір від 6 до 8, а в негідні рано від 10 до 12.

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ Біль в руках, ногах, крижах, зими в ногах, а поза шкїрою як би мурвали лаяни. Ті недуги уступають по життєво „SORKO”. Стоїть коштує \$4.00. Належність вилікуйте разом з замовленням на адресу: 126- SN. LOZINSKI, Dept. 5, 2325 N. Mulligan Avenue, Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦАХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

„Виходи!” Заверещав Інтамо. Хлопці почали слухняно виповзувати з колби, з переконанням, що отсе надходить їх остання година. На дворі їх зустрів чарівник Інтамо і Паабо, молодий людоді, в якого ухах Док мав заховати в чарівний спосіб ножі. Паабо весь тремтів, бо він сам найбільше вірив, що ножі таки заховаві в його голові.

Людоді, через Булялю, що служив перекладчиком, сказав, хлопцям таке: „Інтамо, великий чародій, каже, що ваші чари не є зложені в Пааби голові”. „Вони є зложені в Пааби голові” — відповів твердо Док. Його певність пробивалася не лиш в його словах, але теж в цілій його поставі. „Ми зараз переконаємось” — завважив Інтамо.

„Ніби, як ти можеш переконататись, що є в його голові?”, втрутив Дік. „Мій Боже, виж не ду...” почав був знову Дік, який відгадав вже був гадку людодів, але йому перебив ватажок: „А як ти знаєш, що міститься у горісі? Ти просто роздушуєш його. Чи не так?”. „Алеж це значить смерть” — почав знову Дік. Дикун сміявся.

„Уважай — заговорив знову дикун — коли ми не знайдемо в його голові вашої чародійної медицини, то смерть буде вам”. Дік і Док поглядали на себе в німому ляку і нічого не відповідали. Воно виглядало, що спасаючи власне життя, вони потягнули на смерть отсього невинного дикуну, не поліпшавши через те свого положення ні трошки.

(50)